

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

سبقت عالی

سال اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی

شماره: ۹۳/۱۲۵۸۴۵
تاریخ: ۱۳۹۳/۰۵/۱۱
پست: دارد

جهت اطلاع مدیران عامل محترم کلیه بانک‌های دولتی، شرکت دولتی پست بانک و بانک‌های غیردولتی ارسال

گردید.

با سلام؛

احتراماً، بدین وسیله به استحضار می‌رساند؛ پیرو بخشنامه شماره ۹۱/۵۹۹۱۲ مورخ ۱۳۹۱/۳/۸، موضوع ابلاغ دستورالعمل حساب جاری مصوب یک‌هزار و یکصد و چهلمین جلسه مورخ ۱۳۹۱/۳/۲ شورای محترم پول و اعتبار، شورای مزبور در یک‌هزار و یکصد و هشتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴، ضمن حذف عبارت «و ابطال آن» از متن بند ۱۸-۳ دستورالعمل یادشده و تبصره آن، بند مزبور را به شرح ذیل اصلاح نمود:

«۱۸-۳- ارایه رضایت‌نامه محضری ذی‌نفع چک به بانک: در صورت عدم امکان ارایه لاشه چک برگشتی به بانک بنا به دلایلی نظیر مفقود شدن، به سرقت رفتن و سوختن، ذی‌نفع چک (شخصی که گواهی‌نامه عدم پرداخت وجه چک به نام او صادر شده است)، می‌تواند با حضور در دفترخانه اسناد رسمی، ضمن اذعان به عدم واگذاری چک به ثالث، رضایت خود را نسبت به مشتری اعلام نماید. در این صورت، بانک با دریافت رضایت‌نامه مزبور، نسبت به رفع سوءاثر از چک موردنظر اقدام می‌نماید.

تبصره: چنان‌چه ذی‌نفع چک، شخص حقوقی دولتی و یا نهاد عمومی غیردولتی باشد، می‌تواند با ارایه نامه رسمی، رضایت خود را اعلام نموده و بانک با دریافت رضایت‌نامه مزبور، نسبت به رفع سوءاثر از چک موردنظر اقدام می‌نماید.»

همچنین نظر به این که وفق ماده ۲ قانون صدور چک، چک در حکم اسناد لازم‌الاجرا بوده و کیفیت اجرای آن نیز در «آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی» مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۱ بیان شده، شورای پول و اعتبار ضمن پذیرش امر اجرای چک به عنوان یکی از روش‌های رفع سوءاثر از چک در فرض تحقق آن، این شیوه را نیز به عنوان یکی دیگر از طرق رفع سوءاثر از سوابق چک‌های برگشتی، به ماده ۱۸ دستورالعمل حساب جاری به شرح ذیل اضافه نمود:

«۱۸-۷- ارایه نامه از مرجع ثبتی ذی‌صلاح موضوع ماده ۱۸۳-آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی» مبنی بر اجرای چک (با ذکر مشخصات اصلی چک) و لزوم رفع سوءاثر از آن.»

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

در خاتمه، ضمن ایفاد نسخه نهایی «دستورالعمل حساب جاری»، خواهشمند است دستور فرمایند؛ مراتب به قید تسریع به تمامی واحدهای ذی ربط، ابلاغ و بر حسن اجرای آن نظارت گردد. /۲۰۷۷۹۴۰/.

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

مرتضی ستاک

عبدالمهدی ارجمندنژاد

۳۸۱۶

۳۲۱۵-۰۲

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

مدیریت کل مقررات، مجوزهای بانکی و مبارزه با پولشویی

اداره مطالعات و مقررات بانکی

دستورالعمل حساب جاری

اصلاح شده بر اساس تصمیمات متخذه در

یک هزار و یکصد و هشتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴ شورای پول و اعتبار

بسمه تعالی

فهرست مطالب

<u>صفحه</u>	<u>عنوان</u>
۲	فصل اول: کلیات.....
۳	فصل دوم: شرایط افتتاح حساب جاری برای شخص حقیقی.....
۳	فصل سوم: شرایط افتتاح حساب جاری برای شخص حقوقی.....
۵	فصل چهارم: نحوه شناسایی متقاضی افتتاح حساب جاری.....
۵	فصل پنجم: فرآیند طبقه‌بندی، چاپ و توزیع دسته چک به بانک‌ها و نحوه تحویل آن به مشتری.....
۶	فصل ششم: شرایط عدم پرداخت وجه چک و صدور گواهی نامه عدم پرداخت.....
۷	فصل هفتم: نحوه رفع سوء اثر از سوابق چک‌های برگشتی.....
۸	فصل هشتم: موارد خاص در برداشت و انتقال از حساب جاری.....
۹	فصل نهم: نکات لازم‌الرعايه در قرارداد حساب جاری.....
۱۱	فصل دهم: نحوه بستن حساب جاری و نکات مربوط به آن.....
۱۲	فصل یازدهم: سایر الزامات ناظر بر حساب جاری.....
۱۳	فصل دوازدهم: حداقل الزامات ناظر بر طراحی چک توسط بانک.....
۱۴	فصل سیزدهم: محرومیت‌ها و مجازات‌های انتظامی.....
۱۵	فصل چهاردهم: سایر موارد.....

فصل اول: کلیات

ماده ۱- در اجرای بند ۸ از ماده ۱۴ قانون پولی و بانکی کشور و با رعایت بند "الف" از ماده ۳ قانون عملیات بانکی بدون ربا (بهره)، ماده ۴۴ قانون پولی و بانکی کشور، قانون صدور چک و ماده ۷ از قانون مبارزه با پولشویی و به منظور ساماندهی نحوه بکارگیری حساب جاری و کاهش صدور چک های بلامحل، "دستورالعمل حساب جاری" که از این پس به اختصار "دستورالعمل" نامیده می شود، تصویب می گردد.

ماده ۲- در این دستورالعمل عبارات ذیل در معانی مشروح بکار می روند.

۱-۲- بانک مرکزی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران؛

۲-۲- بانک: مؤسسه اعتباری است که به موجب قانون تحت عنوان "بانک" فعالیت می نماید و یا تحت عنوان "بانک"، از بانک مرکزی مجوز تأسیس یا فعالیت دریافت کرده است و تحت نظارت بانک مرکزی فعالیت می نماید؛

۳-۲- حساب جاری: حسابی است که بانک براساس قرارداد منعقد شده با متقاضی، به منظور قبول سپرده قرض الحسنه جاری افتتاح می نماید. برداشت و یا انتقال از این حساب می تواند از طریق چک، دفترچه، کارت های الکترونیکی و یا سایر ابزارهای مجاز انجام پذیرد؛

۴-۲- حساب جاری مشترک: حساب جاری است که بنا به درخواست دو یا چند شخص افتتاح می شود؛

۵-۲- حساب جاری موقت: حساب جاری است که به منظور واریز سرمایه نقدی لازم برای ثبت شرکت، توسط مؤسسین "شرکت در شرف تأسیس"، افتتاح می گردد؛

۶-۲- متقاضی: شخص حقیقی یا حقوقی است که درخواست وی مبنی بر افتتاح حساب جاری به بانک ارائه می شود؛

۷-۲- مشتری: به شخص حقیقی یا حقوقی دارنده حساب جاری اطلاق می گردد؛

۸-۲- شخص خاص: شخص حقیقی دارای حداقل ۱۸ سال تمام شمسی که به تشخیص بانک بنا به دلایلی نظیر؛ عدم توانایی در خواندن و نوشتن و یا نقص عضو، نمی تواند به تنهایی نسبت به صدور چک، ظهرونیسی و ارائه آن جهت وصول اقدام نماید؛

۹-۲- سابقه چک برگشتی: اطلاعات مربوط به چک برگشتی رفع سوء اثر نشده ای است که در سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی موجود می باشد؛

۱۰-۲- بدهی غیر جاری: بدهی اشخاص به بانک‌ها و یا مؤسسات اعتباری غیر بانکی که تعیین تکلیف نشده و کماکان در طبقه مطالبات سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول قرار گرفته است؛

۱۱-۲- چک عمومی (omnibus): سند برداشتی است که توسط بانک جهت برداشت از حساب جاری مشتری، طبق شرایط خاص مقرر در این دستورالعمل، ارائه می‌گردد و قابلیت ظهرنویسی ندارد.

فصل دوم: شرایط افتتاح حساب جاری برای شخص حقیقی

ماده ۳- بانک می‌تواند با رعایت موارد زیر مبادرت به افتتاح حساب جاری برای شخص حقیقی نماید:

۱-۳- داشتن حداقل ۱۸ سال تمام شمسی یا صدور حکم رشد از دادگاه صالحه؛

۲-۳- نداشتن سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹ این دستورالعمل)؛

۳-۳- حصول اطمینان از رعایت مفاد ماده ۲۱ قانون صدور چک؛

۴-۳- نداشتن بدهی غیر جاری؛

۵-۳- معرفی فردی به عنوان وکیل برای شخص خاص.

تبصره - برای شخص حقیقی خارجی علاوه بر موارد فوق، داشتن گذرنامه معتبر به همراه اجازه (پروانه) اقامت دائم و یا اشتغال الزامی است.

ماده ۴- بانک موظف است هنگام افتتاح حساب جاری برای شخص خاص ترتیبی اتخاذ نماید که موقع افتتاح حساب، مهر شخص خاص با امضای وکیلی که مجاز به امضای چک از طرف وی است، به بانک معرفی شود. در این صورت چک‌های صادره از طرف شخص خاص، علاوه بر مهر وی مشتمل بر امضای معرفی شده طبق نمونه نیز خواهد بود.

تبصره - چنانچه متقاضی که به تشخیص بانک، شخص خاص محسوب می‌شود ادعا نماید که شخص خاص محسوب نشده و توانایی ارائه نمونه امضاء و صدور چک را دارد، می‌تواند با پذیرش مسئولیت‌های ناشی از صدور چک و تنظیم تعهدنامه رسمی، رأساً و بدون معرفی وکیل، اقدام به افتتاح حساب جاری و دریافت دسته چک نماید.

فصل سوم: شرایط افتتاح حساب جاری برای شخص حقوقی

ماده ۵- بانک می‌تواند با رعایت موارد زیر مبادرت به افتتاح حساب جاری برای شخص حقوقی نماید:

۵-۱- دارا بودن شرایط افتتاح حساب جاری برای اشخاص حقیقی عضو هیأت مدیره و اشخاص حقیقی که به نمایندگی از سایر اشخاص حقوقی در هیأت مدیره عضو می باشند و همچنین اشخاص حقیقی که به نمایندگی از شخص حقوقی مجاز به امضاء می باشند، به شرح مذکور در فصل دوم؛

۵-۲- شخص حقوقی باید در داخل کشور و در مرجع ثبت شرکت ها به ثبت رسیده و یا "شرکت در شرف تأسیس" باشد؛

۵-۳- ارائه مستندات مثبت، در خصوص تأسیس و همچنین اختیارات و وظایف قانونی صاحبان امضای مجاز شخص حقوقی که به موجب قوانین خاص ایجاد شده و نیاز به ثبت در مرجع ثبت شرکتها ندارد؛

۵-۴- ارائه تأییدیه از وزارت امور خارجه برای سفارتخانهها، سازمانها و نهادهای بین المللی؛

۵-۵- نداشتن سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹ این دستورالعمل)؛

۵-۶- حصول اطمینان از رعایت مفاد ماده ۲۱ قانون صدور چک؛

۵-۷- نداشتن بدهی غیرجاری.

ماده ۶- افتتاح حساب جاری برای شخص حقوقی دولتی، شهرداریها و برای آن بخش از منابع نهادهای عمومی غیردولتی که از طریق بودجه عمومی کشور تأمین می شود، در چارچوب مفاد این دستورالعمل و با رعایت مقررات مربوط به نگهداری حسابهای آنها، امکان پذیر می باشد.

ماده ۷- افتتاح حساب جاری برای شخص حقوقی خارجی صرفاً برای شعبه و یا نمایندگی آن که در مرجع ثبت شرکتها به ثبت رسیده است، مجاز می باشد.

ماده ۸- افتتاح حساب جاری برای شعب شرکتها باید توسط دفتر مرکزی آنها انجام شود. متقاضی می تواند حق برداشت از حساب را به نماینده/نمایندگان خود در شعب شرکت خود، در صورت تجویز اساسنامه شرکت، تفویض نماید.

تبصره - افتتاح حساب جاری به نام نمایندگی شرکتها باید با توجه به شخصیت نمایندگی (از نظر حقیقی یا حقوقی بودن) در چارچوب ضوابط تعیین شده در این دستورالعمل، انجام شود.

ماده ۹- افتتاح حساب جاری برای مؤسسات و نهادهایی که در مرجع ثبت شرکتها به ثبت نرسیده اند، به استثنای مشمولین بندهای ۳-۵ و ۴-۵، مجاز نمی باشد.

فصل چهارم: نحوه شناسایی متقاضی افتتاح حساب جاری

ماده ۱۰ - نحوه شناسایی متقاضی افتتاح حساب جاری مطابق با مفاد قانون، آیین نامه و دستورالعمل‌های مبارزه با پولشویی می‌باشد.

فصل پنجم: فرآیند طبقه‌بندی، چاپ و توزیع دسته چک به بانک‌ها و نحوه تحویل آن به مشتری

ماده ۱۱ - طبقه‌بندی چک‌ها بر اساس هر یک از سطوح مشتریان، شیوه درخواست صدور دسته چک، نحوه استقرار و برقراری ارتباط با سامانه متمرکز بانک مرکزی به منظور هویت‌سنجی، ثبت اطلاعات و شخصی سازی، چاپ و ارسال دسته چک، مطابق با شیوه‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این دستورالعمل، به تصویب هیأت عامل بانک مرکزی خواهد رسید.

تبصره - کلیه مراحل گردش چک در شبکه بانکی کشور، اعلام چک‌های مفقودی، کنترل چک‌های در گردش و واگذاری چک به بانک‌ها باید از طریق سامانه موضوع این ماده صورت پذیرد.

ماده ۱۲ - تحویل دسته چک به مشتری منوط به رعایت الزامات ذیل می‌باشد:

۱-۱۲- دریافت درخواست کتبی یا الکترونیکی مشتری یا وکیل وی برای صدور و تحویل دسته چک؛

۲-۱۲- حصول اطمینان از واجد شرایط بودن مشتری برای دریافت اولیه یا مجدد دسته چک صرفاً از طریق سامانه متمرکز موضوع ماده ۱۱ این دستورالعمل؛

۳-۱۲- ارسال دعوت‌نامه رسمی دارای شماره، تاریخ، امضاء مجاز و مهر مبنی بر دریافت دسته

چک، به نشانی پستی مشتری، به منظور حصول اطمینان از صحت نشانی پستی ارائه شده

توسط وی؛

۴-۱۲- تحویل دسته چک به مشتری یا وکیل وی توسط بانک، پس از اخذ دعوت‌نامه ارسالی و

احراز هویت وی.

تبصره - بانک می‌تواند بر اساس ضوابطی که مفاد آن را قبلاً به تأیید بانک مرکزی می‌رساند، برخی

مشتریان معتبر خود را از رعایت کامل مفاد بند های ۳-۱۲ و ۴-۱۲ مستثنی نماید. در ضوابط

مورد اشاره باید ویژگی‌های "مشتری معتبر" به طور کامل تبیین گردد.

ماده ۱۳ - اعطای دسته چک برای "حساب جاری موقت" مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۴ - تحویل دسته چک به مشتری دارای سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹ این دستورالعمل)، بدهی

غیرجاری و یا مشمولین موضوع ماده ۷ قانون صدور چک، ممنوع است.

ماده ۱۵ - تحویل دسته چک به مشتری که حساب جاری وی به موجب دستور مرجع قضایی مسدود شده، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۱۶ - تحویل دسته چک جدید منوط به بازگشت حداقل $\frac{4}{5}$ از برگه‌های آخرین دسته چک مشتری، اعم از صادر شده یا ابطال شده، به بانک خواهد بود. کنترل‌های مربوط به این موضوع صرفاً از طریق سامانه متمرکز موضوع ماده ۱۱ این دستورالعمل امکان‌پذیر می‌باشد.

فصل ششم: شرایط عدم پرداخت وجه چک و صدور گواهی‌نامه عدم پرداخت

ماده ۱۷ - بانک در موارد ذیل، مجاز به پرداخت وجه چک نبوده و با درخواست دارنده چک موظف به صدور گواهی‌نامه عدم پرداخت می‌باشد:

۱-۱۷- عدم کفایت موجودی حساب جاری

۲-۱۷- عدم انطباق امضای مندرج در چک با امضای معرفی شده توسط مشتری یا وکیل وی؛

۳-۱۷- تشخیص هرگونه مغایرت در مندرجات چک در چارچوب قوانین و مقررات مربوط؛

۴-۱۷- صدور دستور عدم پرداخت توسط مشتری یا ذینفع یا قائم‌مقام قانونی وی، در چارچوب

ماده ۱۴ قانون صدور چک؛

۵-۱۷- بسته بودن حساب جاری یا انسداد بخشی از/تمامی موجودی آن (به‌گونه‌ای که امکان

پرداخت وجه چک بطور کامل میسر نباشد) به موجب قانون، دستور مرجع قضایی یا به

دستور مشتری؛

۶-۱۷- قلم‌خوردگی در متن چک (در صورت فقدان ظهرنویسی مرتبط با تصحیح قلم‌خوردگی)؛

۷-۱۷- سایر موارد به موجب قوانین و مقررات موضوعه.

تبصره - چنانچه حساب جاری که عهده آن چک صادر شده است دارای موجودی کافی و یا قابل برداشت

نباشد، بانک موظف است در صورت درخواست دارنده چک، اقدام به پرداخت موجودی قابل

برداشت نموده و برای باقی‌مانده آن، گواهی‌نامه عدم پرداخت صادر نماید. چک مزبور نسبت به

مبلغی که پرداخت نگردیده، بی‌محل محسوب و گواهی‌نامه عدم پرداخت بانک در این مورد برای

دارنده چک، جانشین اصل چک خواهد بود.

فصل هفتم: نحوه رفع سوء اثر از سوابق چک های برگشتی

ماده ۱۸ - نحوه رفع سوء اثر از سوابق چک های برگشتی به یکی از طرق زیر صورت می پذیرد:

۱-۱۸- تأمین موجودی: مشتری مبلغ کسری موجودی را به حساب جاری خود واریز و پس از دریافت

مبلغ مزبور توسط ذی نفع چک، بانک نسبت به رفع سوء اثر از سابقه چک برگشتی (مطابق

بند ۲-۹ این دستورالعمل) اقدام می نماید؛

۲-۱۸- ارائه لاشه چک برگشتی: مشتری لاشه چک برگشتی را به بانک ارائه و بانک در قبال آن به

وی رسید تحویل می نماید؛

۳-۱۸- رایه رضایت نامه محضری ذی نفع چک به بانک: در صورت عدم امکان رایه لاشه چک برگشتی

به بانک بنا به دلایلی نظیر مفقود شدن، به سرقت رفتن و سوختن، ذی نفع چک (شخصی

که گواهی نامه عدم پرداخت وجه چک به نام او صادر شده است)، می تواند با حضور در

دفترخانه اسناد رسمی، ضمن اذعان به عدم واگذاری چک به ثالث، رضایت خود را نسبت به

مشتری اعلام نماید. در این صورت، بانک با دریافت رضایت نامه مزبور، نسبت به رفع

سوء اثر از چک مورد نظر اقدام می نماید.^۱

تبصره: چنان چه ذی نفع چک، شخص حقوقی دولتی و یا نهاد عمومی غیردولتی باشد، می تواند با رایه نامه

رسمی، رضایت خود را اعلام نموده و بانک با دریافت رضایت نامه مزبور، نسبت به رفع سوء اثر از

چک مورد نظر اقدام می نماید.^۲

۴-۱۸- واریز مبلغ چک به حساب جاری و مسدود نمودن آن به مدت ۲۴ ماه: چنانچه ارائه لاشه چک و یا

رضایت نامه محضری ذی نفع به بانک امکان پذیر نباشد، مشروط به آن که حساب جاری

مشتری نزد شعبه مفتوح و توسط مراجع قضایی مسدود نشده باشد، مشتری می تواند با

واریز معادل کسری موجودی به حساب جاری خود، درخواست مسدود شدن وجه مزبور را

برای پرداخت چک برگشتی ذی ربط تا زمان تعیین تکلیف قطعی چک برگشتی و یا حداکثر

به مدت ۲۴ ماه، به بانک ارائه و سپس بانک نسبت به رفع سوء اثر از سابقه چک برگشتی

(مطابق بند ۲-۹ این دستورالعمل) اقدام می نماید. در این شرایط بانک موظف است ظرف

۱- اصلاح شده بر اساس بند ۵ از یک هزار و یک صد و هشتاد و دومین صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴ شورای پول و اعتبار.

۲- اصلاح شده بر اساس بند ۵ از یک هزار و یک صد و هشتاد و دومین صورتجلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴ شورای پول و اعتبار.

پنج روز کاری، طی نامه‌ای تأمین وجه چک را به اطلاع شخصی که گواهی نامه عدم پرداخت به نام وی صادر شده است، برای مراجعه به بانک و دریافت وجه چک، برساند؛

۱۸-۵- ارائه حکم قضایی مبنی بر رفع سوء اثر از سوابق چک برگشتی؛

۱۸-۶- انقضای مدت نگهداری سوابق چک های برگشتی در سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی: در صورت عدم اقدام مشتری نسبت به رفع سوء اثر از سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹ این دستورالعمل) مطابق با بندهای فوق، سابقه هر چک برگشتی صرفاً پس از انقضای مدت هفت سال از تاریخ صدور گواهی نامه عدم پرداخت آن، به صورت خودکار از سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی رفع سوء اثر می گردد.

تبصره - مقررات مذکور در این بند، به تمامی چک های برگشتی موجود در سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی تسری می یابد.

۱۸-۷- رایه نامه از مرجع ثبتی ذی صلاح موضوع ماده ۱۸۳ "آیین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجرا

و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی" مبنی بر اجرای چک (با ذکر مشخصات اصلی چک) و لزوم رفع سوء اثر از آن.^۲

ماده ۱۹ - در صورتی که مشتری ظرف مدت ده روز کاری پس از برگشت خوردن چک، اقدام به تأمین کسری موجودی حساب جاری یا ارائه لاشه چک یا رضایت نامه محضری از ذی نفع چک ننماید، بانک موظف است اقدام به ارسال اطلاعات مربوط به گواهی نامه عدم پرداخت به سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی نماید.

ماده ۲۰ - بانک مکلف است بنا به درخواست مشتری و به منظور آگاهی وی از سوابق چک های برگشتی خود در سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی، اقدام به ارائه صورت کامل تعداد و مشخصات چک های برگشتی وی نماید.

فصل هشتم: موارد خاص در برداشت و انتقال از حساب جاری

ماده ۲۱ - برداشت و انتقال از "حساب جاری موقت" با هیچ یک از ابزارهای پرداخت امکان پذیر نمی باشد. پس از ثبت شرکت و ارائه روزنامه رسمی حاکی از ثبت شرکت، بانک موظف به پرداخت وجوه حساب مزبور به صاحبان امضای مجاز شرکت ثبت شده و بستن حساب جاری موقت می باشد.

۳- اصلاح شده بر اساس بند ۵ از یک هزار و یکصد و هشتاد و دومین صورت جلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴ شورای پول و اعتبار.

تبصره - در صورت عدم ثبت شرکت، استرداد وجوه به مؤسسين و پذيريه نويسان با رعايت مفاد ماده ۱۹ لايحه اصلاحي قانون تجارت امكان پذير است.

ماده ۲۲ - برداشت از حساب جاري با استفاده از "چك عمومي" صرفاً در صورت تحقق تمامي شرايط ذيل و حداكثر به تعداد يك دفعه در طول مدت يك سال مجاز است:

۲۲-۱- مشتري، دسته چك خود را همراه نداشته باشد و استفاده از ديگر ابزارهاي برداشت مجاز نيز امكان پذير نباشد؛

۲۲-۲- منع قانوني جهت برداشت از حساب جاري وجود نداشته باشد؛

۲۲-۳- تقاضاي برداشت از حساب جاري صرفاً توسط مشتري يا وكيل وي و به صورت حضوري ارائه شود؛

۲۲-۴- شناسايي مشتري به طور دقيق و در چارچوب مقررات مربوط انجام شود؛

ماده ۲۳ - در موارد قهري و اضطراري، برداشت و انتقال از حساب جاري به موجب قوانين و مقررات موضوعه انجام مي شود.

فصل نهم: نکات لازم الرعايه در قرارداد حساب جاري

ماده ۲۴ - قرارداد حساب جاري بايد حداقل، موارد زير را در برگيرد:

۲۴-۱- مسؤليت هاي صاحب/صاحبان حساب در خصوص به هنگام نمودن اطلاعات ضروري (از جمله اطلاعات لازم براي شناسايي كافي و دسترسي به وي/آن ها مانند تغيير نشاني و شماره تلفن)؛

تبصره - آدرس و كدپستي مشتري، موجود در سازمان ثبت احوال كشور (پايدگاه اطلاعات جمعيتي كشور) يا سازمان ثبت اسناد و املاك كشور، ملاك بانك براي ارسال ابلاغيه ها، مكاتبات و نيز گواهي نامه عدم پرداخت چك خواهد بود.

۲۴-۲- مسؤليت هاي صاحب/صاحبان حساب در قبال حفظ و نگهداري از دسته چك دريافتي و اقداماتي كه در صورت مفقود شدن يا به سرقت رفتن آن، به عهده صاحب/صاحبان حساب و يا وكيل وي/آن ها مي باشد؛

۲۴-۳- شرايط لازم براي صدور دسته چك، مندرج در مواد ۱۳ الي ۱۶ اين دستورالعمل؛

۲۴-۴- وظایف بانک در مورد تشخیص اصالت چک و شناسایی دارنده آن (در چارچوب مقررات جاری)، هنگام پرداخت وجه چک؛

۲۴-۵- بانک ملزم به پرداخت وجه چک، حداکثر تا میزان موجودی حساب جاری می‌باشد. مشتری به موجب این قرارداد بانک را موظف نمود، در صورت نبود وجه کافی در حساب جاری وی، از موجودی قابل برداشت مشتری در سایر حساب‌های وی (به استثنای حساب‌های مشترک با سایر اشخاص) به ترتیب اولویت از سپرده جاری (برای اشخاص حقوقی)، قرض‌الحسنه پس‌انداز، سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت و سرمایه‌گذاری بلندمدت، در همان بانک برداشت و نسبت به تأمین وجه مورد نیاز برای پرداخت تمامی مبلغ چک و در صورت عدم کفایت، قسمتی از وجه آن، اقدام نماید.

تبصره ۱- در صورت نبود وجه کافی در حساب جاری مشترک، بانک موظف است از موجودی قابل برداشت حساب‌های شخصی هر یک از صاحبان حساب مشترک (مطابق با مفاد قرارداد حساب جاری مشترک و در صورتی که در قرارداد اشاره نشده باشد به صورت متناصباً) در همان بانک برداشت و نسبت به تأمین وجه مورد نیاز برای پرداخت مبلغ چک اقدام نماید.

تبصره ۲- بانک می‌تواند بابت ارائه خدمات موضوع این بند، کارمزد جداگانه‌ای از مشتری اخذ نماید.

۲۴-۶- شرایط ذکر شده در فصل ششم این دستورالعمل که به موجب آن بانک باید از پرداخت بخشی از / تمامی وجه چک خودداری نماید؛

۲۴-۷- اخذ رضایت از مشتری مبنی بر این‌که بانک مرکزی، در چارچوب بند ۲۷-۷ این دستورالعمل، مجاز است اطلاعات مربوط به سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹ این دستورالعمل) مشتری را در اختیار دیگران قرار دهد و مشتری حق هرگونه اعتراضی را در این خصوص از خود سلب می‌کند؛

۲۴-۸- شرایط انسداد بخشی از / تمامی موجودی حساب، غیرفعال نمودن و همچنین بستن حساب؛

۲۴-۹- شرایط ناظر بر چگونگی برداشت و انتقال از حساب جاری، موارد خاص در برداشت، برداشت و انتقال از حساب جاری مشترک، بستن و تقسیم موجودی حساب بین صاحبان آن در صورت مسدود شدن حساب به موجب دستور مراجع قضایی، فوت، حجر یا ورشکستگی هر یک از آن‌ها؛

- ۲۴-۱۰- شرایطی که به موجب آن، بانک مجاز به افشای اطلاعات هویتی فرد یا افرادی است که چک را ظهرنویسی نموده‌اند؛
- ۲۴-۱۱- تبیین مقررات خاص حاکم بر حساب جاری ارزی؛
- ۲۴-۱۲- شیوه ارائه یا ارسال صورت حساب برای مشتری و مقاطع زمانی آن؛
- ۲۴-۱۳- نحوه رفع مغایرت‌های احتمالی موجود در صورت حساب؛
- ۲۴-۱۴- شیوه اطلاع‌رسانی مشتری به بانک در خصوص تغییرات اعضای هیأت مدیره و صاحبان امضای مجاز و یا عزل یا استعفای وکیل و نیز اعمال هرگونه تغییر در حدود اختیارات وی؛
- ۲۴-۱۵- نحوه اطلاع‌رسانی به مشتری در صورت هرگونه اشتباه بانک در انتقال وجوه به حساب وی و تعیین مهلت زمانی، که در هر صورت کمتر از سه روز کاری نخواهد بود، برای تأدیه این وجوه و همچنین شیوه استرداد وجوه مزبور در صورت استتکاف مشتری از تأدیه آن؛
- ۲۴-۱۶- تبیین این موضوع که در صورت ورشکستگی یا انحلال بانک، بازپرداخت مانده حساب جاری مشتری مطابق با مقررات صندوق ضمانت سپرده‌ها خواهد بود؛
- ۲۴-۱۷- ضرورت آگاهی متقاضی از مفاد قانون صدور چک و اصلاحیه‌های پس از آن؛
- ۲۴-۱۸- مسئولیت مشتری در قبال چک‌های در گردش در صورتی که مشتری اقدام به بستن حساب جاری خود نماید؛
- ۲۴-۱۹- قرارداد منعقد، در هر زمان از قوانین و مقررات جاری آن زمان تبعیت می‌نماید.

فصل دهم: نحوه بستن حساب جاری و نکات مربوط به آن

ماده ۲۵- بانک ملزم است در موارد ذیل نسبت به بستن حساب جاری مشتری اقدام نماید:

۲۵-۱- تحقق مفاد ماده ۲۱ قانون صدور چک؛

۲۵-۲- دریافت درخواست مکتوب مشتری یا وکیل وی مبنی بر بستن حساب جاری.

تبصره - مسئولیت ناشی از وجود چک‌های در گردش مشتری بر عهده وی می‌باشد.

ماده ۲۶- در صورت بسته شدن حساب جاری مشتری، بانک موظف است بنا به درخواست وی، مبالغ احتمالی

واریزی به این حساب را به حساب معرفی شده دیگری در همان بانک واریز نماید.

فصل یازدهم: سایر الزامات ناظر بر حساب جاری

ماده ۲۷ - بانک موظف است الزامات ذیل را در خصوص حساب جاری رعایت نماید:

۲۷-۱- به منظور مدیریت مؤثر مخاطراتی که ممکن است از ناحیه حساب جاری متوجه بانک شود،

بانک مکلف است الزامات مذکور در قانون و آیین نامه مبارزه با پولشویی، دستورالعمل‌ها و

بخشنامه‌های مرتبط با آن و همچنین موارد مربوط به "آئین نامه مدت و طرز نگاهداری اوراق

بازرگانی، اسناد و دفاتر بانک‌ها" و "مدیریت ریسک" را به طور دقیق رعایت نماید؛

۲۷-۲- شرایط قرارداد و کارت نمونه امضاء باید در حضور متصدی افتتاح حساب جاری به امضای

متقاضی یا وکیل وی رسانده شود؛

۲۷-۳- خسارات ناشی از عملکرد اشتباه بانک در خصوص واریز وجوه به حساب مشتری، از زمان

واریز تا هنگام ابلاغ واقعی به وی، مطابق قانون آیین دادرسی مدنی، با احتساب مهلت

مقرر در متن ابلاغیه برای برگشت وجوه، متوجه بانک می‌باشد؛

۲۷-۴- کارمزد صدور دسته چک و چک عمومی، انسداد حساب، صدور گواهی نامه عدم پرداخت

چک، رفع سوءاثر و موضوع تبصره ۲ بند ۲۴-۵ این دستورالعمل، به موجب مقررات صادره

از سوی بانک مرکزی تعیین می‌شود؛

۲۷-۵- سایر ابزارهای برداشت از حساب جاری باید به تصویب بانک مرکزی برسد؛

۲۷-۶- بانک مرکزی موظف به استقرار سامانه اطلاعاتی برای ثبت اطلاعات چک برگشتی

می‌باشد و بانک ملزم است که اطلاعات گواهی نامه عدم پرداخت چک برگشتی را مطابق با

ضوابط اعلام شده توسط بانک مرکزی، به سامانه اطلاعاتی فوق ارسال کند؛

تبصره - در صورت صدور گواهی نامه عدم پرداخت برای اشخاص حقوقی، بانک موظف است علاوه بر

ارسال اطلاعات مربوط به شخص حقوقی به سامانه اطلاعاتی بانک مرکزی، اطلاعات مربوط به

امضاءکنندگان چک برگشتی را نیز به سامانه مذکور ارسال نماید.

۲۷-۷- بانک مرکزی ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم الاجرا شدن این دستورالعمل، شیوه نامه

اجرایی برقراری نظام استعلام همگانی در خصوص سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹

این دستورالعمل) را تدوین و ترتیبات موردنیاز برای اجرای این نظام را فراهم می‌سازد؛

۲۷-۸- حداقل موجودی برای افتتاح حساب جاری توسط هیأت مدیره هر بانک و حداکثر برای هر

دو سال یکبار، تعیین می‌گردد؛

۲۷-۹- بانک هنگام پرداخت وجه چک، ملزم به رعایت مقررات مبارزه با پولشویی در خصوص احراز هویت ارائه دهنده چک می باشد و باید شماره ملی، شناسه ملی یا شماره اختصاصی اتباع خارجی ارائه دهنده چک را در سامانه های اطلاعاتی خود ثبت نماید؛

۲۷-۱۰- بانک مجاز به افتتاح و نگهداری بیش از یک حساب جاری ریالی برای هر شخص حقیقی نمی باشد؛

تبصره - بانک موظف است ظرف یک سال از لازم الاجراء شدن این دستورالعمل، تمامی حساب های جاری موضوع این بند را شناسایی و پس از اطلاع مکتوب به مشتری، تا زمان تعیین تکلیف حساب های جاری مازاد، در مرحله اول از اعطای دسته چک جدید به حساب های جاری مازاد، خودداری کرده و در مرحله بعد، نسبت به انسداد حساب های جاری مازاد اقدام نماید. مشتری موظف به تعیین حساب های جاری مازاد خود در هر بانک می باشد و در صورت استتکاف از انجام مقررات این تبصره، بانک مکلف است رأساً اقدام به تعیین حساب های جاری مازاد مشتری نماید.

۲۷-۱۱- بانک موظف است به منظور رعایت مفاد این دستورالعمل، نسبت به طراحی و ایجاد کنترل های داخلی لازم اقدام نماید.

۲۷-۱۲- از تاریخ لازم الاجراء شدن این دستورالعمل، بانک باید هنگام ارائه دسته چک به مشتری، مفاد این دستورالعمل را به اطلاع وی رسانده و قرارداد جدید منعقد و یا به قرارداد قبلی الحاقیه منضم نماید. در صورت استتکاف مشتری در پذیرش انعقاد قرارداد جدید، بانک موظف است از اعطای دسته چک به مشتری خودداری کند.

۲۷-۱۳- بانک ها موظفند ظرف مدت شش ماه پس از لازم الاجراء شدن این دستورالعمل، حساب های جاری غیرمتمرکز (سنتی) خود را به طور کامل غیرفعال نمایند و صرفاً حساب های جاری متمرکز مورد استفاده مشتریان قرار گیرد.

فصل دوازدهم: حداقل الزامات ناظر بر طراحی چک توسط بانک

ماده ۲۸ - در طراحی برگه های چک، رعایت نکات زیر الزامی می باشد:

۲۸-۱- قید کلمه «چک» بر روی برگه چک؛

۲۸-۲- در نظر گرفتن محلی بر روی برگه چک برای درج تاریخ صدور؛

۲۸-۳- درج نام بانک محال علیه؛

۲۸-۴- درج نام شعبه بانک محال علیه و کد شعبه؛

۲۸-۵- درج شماره سریال برگه چک؛

۲۸-۶- در نظر گرفتن محلی بر روی برگه چک جهت درج مبلغ چک (به حروف)؛

۲۸-۷- در نظر گرفتن محلی بر روی برگه چک جهت درج مبلغ چک (به عدد)؛

۲۸-۸- درج عبارت "در وجه" به شماره اختصاصی اتباع خارجی
به شماره ملی
به شماره ملی
"بر روی برگه چک؛

۲۸-۹- درج عبارت "به حواله کرد"

۲۸-۱۰- درج شماره حساب و شناسه حساب بانکی ایران (شبا)؛

۲۸-۱۱- درج نام و نام خانوادگی و شماره ملی برای شخص حقیقی؛

۲۸-۱۲- درج نام و شناسه ملی برای شخص حقوقی؛

۲۸-۱۳- درج عبارت "امضای مشتری یا وکیل وی"؛

۲۸-۱۴- نقش تمبر مالیاتی هر برگه چک.

تبصره - نحوه طراحی موارد فوق و مشخصات فنی چک‌ها، مطابق با شیوه‌نامه‌ای خواهد بود که ظرف سه

ماه از ابلاغ این دستورالعمل به تصویب هیأت عامل بانک مرکزی می‌رسد.

فصل سیزدهم: محرومیت‌ها و مجازات‌های انتظامی

ماده ۲۹ - در صورتی که مشتری دارای سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹ این دستورالعمل) باشد، تمامی

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی موظفند تا زمان رفع سابقه چک برگشتی (مطابق بند ۲-۹ این

دستورالعمل)، از ارائه خدمات زیر به وی خودداری نمایند:

۲۹-۱- اعطای هرگونه تسهیلات اعم از ریالی و ارزی؛

۲۹-۲- افتتاح هرگونه حساب سپرده جدید اعم از قرض‌الحسنه و سرمایه‌گذاری؛

۲۹-۳- ارائه دسته چک؛

۲۹-۴- گشایش اعتبارات اسنادی و صدور ضمانتنامه اعم از ریالی و ارزی؛

۲۹-۵- ارائه خدمات بانکی الکترونیکی از جمله صدور انواع کارت‌های الکترونیکی و تمدید آن‌ها

(کارت‌های خرید، اعتباری، کیف پول الکترونیکی و ...).

ماده ۳۰ - بانک موظف به رعایت کامل مفاد این دستورالعمل بوده و در صورت تخلف، مشمول مجازات های انتظامی موضوع ماده ۴۴ قانون پولی و بانکی کشور می گردد. در هر صورت مسئولیت عدم رعایت یا تخطی از مقررات این دستورالعمل با هیأت مدیره هر بانک است.

فصل چهاردهم: سایر موارد

ماده ۳۱ - بانکها موظف هستند طی یکسال پس از لازم الاجرا شدن این دستورالعمل، هر شش ماه یکبار، گزارش عملکرد خود در اجرای این دستورالعمل را به طور مشروح به بانک مرکزی ارسال نمایند. بانک مرکزی نیز موظف است یکسال پس از لازم الاجرا شدن این دستورالعمل، گزارش عملکرد بانکها در اجرای این دستورالعمل را به شورای پول و اعتبار ارائه دهد.

ماده ۳۲ - از تاریخ لازم الاجراء شدن این دستورالعمل، مقررات مغایر با آن از جمله بخشنامه های ذیل منسوخ اعلام می گردد:

- ۱- بخشنامه شماره نب/۵۲۳۴ مورخ ۱۳۶۱/۱۰/۲۱
- ۲- بخشنامه شماره ۳۵/۱۰۹۷ مورخ ۱۳۷۳/۵/۲۲
- ۳- بخشنامه شماره ۵۲۹۱ مورخ ۱۳۷۹/۹/۲۶
- ۴- بخشنامه شماره طب/۲۰۰۰ مورخ ۱۳۷۹/۵/۲۵
- ۵- بخشنامه شماره نت/۲۳۲۰ مورخ ۱۳۷۸/۴/۱۲
- ۶- بخشنامه شماره ۹۰۵۹ مورخ ۱۳۷۶/۱۲/۱۲
- ۷- بخشنامه شماره ۴۷۰۴ مورخ ۱۳۷۹/۸/۳۰
- ۸- بخشنامه شماره ۴۰۳۷ مورخ ۱۳۷۹/۷/۱۹
- ۹- بخشنامه شماره ۸۷۲۹ مورخ ۱۳۷۶/۱۱/۲۱
- ۱۰- بخشنامه شماره ۹۳۲۳ مورخ ۱۳۷۵/۱۱/۳۰
- ۱۱- بخشنامه شماره ۳۵/۱۰۳۱ مورخ ۱۳۷۳/۳/۱۳
- ۱۲- بخشنامه شماره ۳۵/۱۶۱۳ مورخ ۱۳۷۲/۹/۲۳
- ۱۳- بخشنامه شماره ۳۵/۱۶۰۰ مورخ ۱۳۷۲/۹/۱
- ۱۴- بخشنامه شماره ۳۵/۱۸۵۹ مورخ ۱۳۷۰/۱۲/۳
- ۱۵- بخشنامه شماره نب/۴۶۰۴ مورخ ۱۳۶۸/۱۲/۷
- ۱۶- بخشنامه شماره نب/۱۹۲۵ مورخ ۱۳۶۷/۵/۱۵
- ۱۷- بخشنامه شماره ۳۱۸۷/۲۵ مورخ ۱۳۶۳/۷/۱۷

۱۸- بخشنامه شماره نب/۸۵۳ مورخ ۱۳۸۴/۲/۲۹

۱۹- بخشنامه شماره نب/۴۲۵ مورخ ۱۳۸۴/۲/۵

۲۰- بخشنامه شماره نب/۲۷۱۷ مورخ ۱۳۸۵/۵/۴

۲۱- بخشنامه شماره طب/۶۰۹ مورخ ۱۳۸۴/۴/۲۴

۲۲- بخشنامه شماره طب/۴۲۸۹ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۷

۲۳- بخشنامه شماره طب/۹۹۹ مورخ ۱۳۸۲/۳/۱۱

«دستورالعمل حساب جاری» که در ۳۲ ماده و ۱۶ تبصره در یک‌هزار و یک‌صد و چهلمین جلسه مورخ

۱۳۹۱/۳/۲ شورای پول و اعتبار به تصویب رسیده و شش ماه پس از ابلاغ آن به بانک‌ها لازم‌الاجرا شده

بود، در یک‌هزار و یک‌صد و هشتاد و دومین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۴/۲۴ آن شورا اصلاح گردید.